

Politisk viðmerking

Politikkur ella túnatos og sleyg

Verkamannafylkingin hevur fingið nýggja stevnuskrá, sigur landsformaðurin Alis Jacobsen (Sosialurin 10.4.97, síðu 2). Henda fylking kom við stórum atkvøðutali á Løgtingi í 1994, sum tann nýggi flokkur, sum skuldi rudda upp, tí allir hinir gomlu flokkarnir vóru ódugnaligir. Hvussu leikur er farin hesi try árin, munnu fólk flest sjálvi duga at vurdura.

Men tað, sum landsformaðurin, hevur at siga okkum um teirra nýggju stevnuskrá, krevur eina viðmerking, tí nú er vandi á ferð. Um hetta, sum formaðurin ber fram, bert er í náminum av hugsanarháttinum í fylkingini og tí, sum veruliga stendur í stevnuskránni, ja, so nærkast politiska støði í Føroyum einum nýggjum nullpunkti.

Stevnuskráin?

Tey vilja hava «mannarætti», sosialt rættvís, eitt sum vinnulív, búskaparligt frælsi og fólkaatkvøða um framtíðarviðurskipti millum Føroyar og Danmark».

Almindilgheitur. Pen ynskir, sum allir flokkar kunnu skriva undir uppá. Kanska hevði Sambandsflokkurin ikki verið so glaður fyrri fólkaatkvøða, men annars? Almindilgheitur!

Hvar eru krøvini hjá 'verkamannum'. Tit krevja búskaparligt frælsi. Hvat er meiningin? Tað ljóðar gott, tí ófrælsi ljóðar ikki gott. Men hvat liggur í hesi orðing. Tað átti at verið avgerðandi hjá einum 'verkamanna'-flokk at greitt frá hesum.

Búskaparligt frælsi? Skal tað hava nakra meining, so stendur har *ökonomisk liberalisma*, og tað vita fólk hvat er. Tað eru hugsjónirnar hjá Milton Friedmann, Margaret Thatcher, Ronald Reagan, Ellemann-Jensen og Óla Breckmann. Hesi fólk-

ini vita akkurat hvat ið tey vilja. Tey hava eina heilt klára teori og ein vælformuleraðan politikk. Ein politikkur, sum skal geva kapitalinum friar resir.

Hvat hevur 'verkamanna'-fylkingin? Túnatos, sleyg og begrepsforvirring. Vordin sum arbeiðarapolitikkur.

Fólkaatkvøða um hvat?

Tjóðveldisflokkurin hevur í 50 ár talað um fólkaatkvøða, men við einum klárum endamáli: at fáa loysing beinanvegin. Hetta er klár tala. Um tað eisini er politisk skilgott, tað er nakað annað, sum fólk kunnu vera politiskt ósamd um. (Sagt í parantes, so er meiriluti fyrri loysing í Danmark. Fólk flest vilja gjarna sleppa undan tvassinum í Føroyum. Minnst eisini til, at hvør danskari, pinkubarn sum pensjónistur, betalar umleið 200 kr. í stuðli til Føroya á hvørjum ári).

Landsformaðurin í VMF sigur, at blokkurin (t.e. ríkisstuðulin til Føroya) hevur «avlagandi ávirkan á býtið millum framleiðsluvinnuna og handilsvinnuna, soleiðis at ov lítill lögur verða gjørdar í framleiðsluna».

Hetta er ódokumenterað túnatos.

Rætt er, at lögurnar í framleiðsluvinnu í Føroyum eru hettisluga smár. Men tað hevur sína klára orsök. Tað loysir seg ikki! Hvørki skip, fiskavirkir ella onnur framleiðsla (sum heild) bera seg. Tí seta fólk, sum eiga pening heldur sín sparipening ella líkvida kapital í sparikassan, kanska í ein danskan ella schweiziskan banka ella í virðisbrøv. Fólk fáa nógv meira í rentu í bankanum, enn tey fáa vinningsbýti (profit) í føroyska vinnulivinum. Hetta fyrirbrigdi er av sonnum nakað serfø-

royskt!

Læran um kapitalin er elementurur lærdómur hjá europeiska arbeiðarallassanum. Men umboðini hjá føroysku 'verkamanna'-stættini hava sjálvandi fingið 'so gott í beinni', at tað ikki er neyðugt at skeita út um Glyvursnes.

Men, meina tit hetta í fullum álvara, at blokkurin er avlagandi og minkar um lögurnar í Føroyum, so ber til at sleppa undan honum og kanska fingið loysing sum heimanfylgja. Danir høvdu sloppið eina milliard bílagi í skatti, og føroyska lønarlagið hevði funnið eina «nátturliga» legu. Nátturligt er í gáðareggjum, tí hetta er ein politiskur talumáti, og eingin nátturlig.

Hvat hevði tímálønin hjá flakakvinnum, skúlalærarum og sjafførurum so verið? Hvat er tykkara boð? Mitt boð er einar 50 krónur. Men tað er eisini væl meir enn tær lægri lønirnar í USA. Pensjónisturin skulu so eisini finna eina nátturliga legu. Pensjónisturin í Liverpool og London fær 350 kr. um vikuna. Ja, tit mugu eisini betala fyrri at fáa eina serføroyska kapitalismu at fungera.

Statsministerið misrækti sínar skyldur?

Ja, hetta er ein annar pástandur hjá Landsformanninum.

«Statsministerið lat føroyskar spekulantar ótarnaðar tala stórra lánuttanlanda, enn føroyski búskapurin megnaði at bera». Nú skal Statsministerið hava skyldina fyrri at Landskassin við Løgtingsins stuði, føroyskar kommunur við landskassaveðhaldi, landsstovnur sum SEV og Telefonverkið, við landskassaveðhaldi, tóku uttanlandalán.

Her eru bert tveir syndarar: Føroya Landsstýri og

teir føroysku lántakararnir. Eg kann illa hugsa mær hvussu rokið hevði verið í Føroyum, um Schluter legði upp í 80'unum. Tað hevði verið sum eitt skalvalop.

Nei, tíverri er verkamannafylkingin komin langt av leið. Tað sum veruliga fór fram hevur minni uppá seg. Nú skal túnatos og sleyg gerast søguligur og politiskur veruleiki, og verða grundarlag undir nýggjari »verkamanna«-stevnuskrá.

Dansk stórkapitalurin spældi hasard?

So siga tit. Eg ivist. Hvørki kapitalur ella stórkapitalur spæla vanliga hasard. At søkja sær vinning ella profit, har tað ber til, er ikki hasard. Hetta er tað, sum kapitalurin livir og nærst av í einum «frælsu búskapi», sum tit sjálvi ynskja. Kapitalurin ger fleggingar, har útlit er til profit, helst stóran profit, sjálvandi. Líkamikið um tað er í handli, skipavinnu, fiskiskapi, pengaútlæning ella prostitútion. Og líkamikið um tað er í Føroyum, Danmark, Polen, Englandi ella Russlandi.

Eingin kapitalistur hugsar um, at føroyingar eru «serstøk tjóð». Uttan profit, ongur fleggingar. Men pengaútlæning, sum hevði 100% Landskassagaranti, var ein góð forretning, sum gav høgan og tryggan profit. Og hetta var ein partur

av orskapinum, sum føroyski skattgjaldarin nú noyðist at betala aftur.

Heimastýrisslóg og framtaksgrunnurin

«Vit hava verið plágað av skilaleysu dansku upplæggini í vðurskipti, sum danir sambært Heimastýrisslógina onki hava við at gera. Hugsad verður um Framtaksgrunnin og Fiskavirkning».

Eg skilji ikki rættuliga argumentini, hvussu hongur hetta saman? Í aðni fekk Statsministerið av at vita, tí teir ikki lögdu uppí, tí faa teir av grovfilini, tí teir hava lagt uppí (siga tit). Lætt er at taka upp úr ongunum.

Hvat hevur Heimastýrisslógin at gera við at Framtaksgrunnurin, har Knút Heinesen er formaður, hevur sett kapital í Fiskavirkning? Tú kanst vera imóti Fiskavirkning, tað er ein politisk støðutakan. Men sleingir tú út, at hetta er skilaleys dansk upplægg, sum ikki er í samsvar við Heimastýrisslógina, so má eg forlaga nøkur avbera góð argument. Og tað er ikki feril av argumentum í túnatosinum og sleigvinum hjá 'verkamanna'-fylkingini.

Hava ikki álit á dønum?

Nei, onkur skal hava skyldina. Tað skelkandi í hesum er, at ein 'verkamanna'-flokkur í framløguni av nýggjari stevnuskrá leggur skyldina á danir, sum í allar mætar má sigast at hava verið eitt vinarliga sinnað fólkslag. Danska fólk, sum í langar tíðir hevur betalt skatt til Føroya og føroyingar, fær skyldina. Danir hava skyldina, «steimum hava vit einki álit á».

Hetta hava ávisir politiskir bólkir í Føroyum jabbað og júkað uppí saman. Nú eru fólk farin at trúgva tí.

Ja, sjálvt partar av arbeiðarallassanum taka nú undir við lygnunum og gera tær til stevnuskrá. Hesi politisku bólkarnir, sum hava roynt at funnið sær ein syndabukk, eru teir, sum dusaðu sær í landskapitalismu í 80'unum, og teir, sum mistu sína búskaparligu makt fyrst í 90'unum. Haraftrat kunnu vit skoyta teir sveimarar uppí, sum í 50 ára hava sæð frelsuna í eini loysing.

Nú kunnu flokkar á Løgtingi frítt velja sínar syndabukkar og siga, at hesum og hasum hava teir einki álit á. Verið verður, tá onnur skulu gera sær greitt hvussu tað balanserar, tá teir fara at leggja álit og føroyskar politikkarar í eina vektiskál. Tá hevði nokk verið best at givið tyngdikraftini eina misálitisvátan.

Koyr VMF í ruskovnin

VMF kom fram sum flokkur, ið við reinsa út, fáa nýggi fólk á ting, føra ein nýggjan politikk. Nú er hann bara eitt null. Longu kløvnaður í tvey, hevur havt triggjar mans í Tinganesi. Ein partur er í samgongu, ein annar í andstöðu, restin í uppsætti.

Politiskt krevur fylkingin økonomiska liberalismu (Reagan+Thatcher), og heldur mín sann, at hetta kann sameinast við «sosialt rættvís». Mótparturin í politiska stríðinum (klassafiggindin, sum vit søgdu fyrr), er farin í feriu, og í staðin eru danir blivnir nakrir fanar. Teir loyva sær enn tá á hvørjum ári at lata skatt til Føroya. Tá má stóðgast í stundini, sigur VMF.

Rot er komið í. Eg meini tað.

Rolf Gutesen
14. apríl 1997

Fólkaatkvøða um støðu Føroya-Danmark

Fríggjadagin tann 18. í hesum skipar Sjálvstýrissflokkurin fyrri almennum kjakfundum um evnið:

Skulu vit hava fólkaatkvøða um støðu Føroya og Danmarkar millum?

Skulu vit hava loysing ella...?

Hvat siga teir politiska flokkarnir um málið?

Hvat sigur tú um málið?

Fundurin er almennur og verður í Bygdarhúsinum í Hósvík kl. 19.00, har øll eru

vælkomin.

Fólka-, sambands-, javnaðar-, tjóðveldis- og sjálvstýrissflokkurin eru bodnir at luttaka í hesum orðaskifti. Edvard Hermansen, formaður landsfelag Sjálvstýrissflokksins, leggur fyrri við stuttum inngangi. Sjálvstýrissflokksins umboð verður **Helena Dam á Neystabø**, hvørji umboð hinna flokka verða, er enn ikki ífráboðað. **Fundarstjóri verður Sverri Eg-holm, bókaforðarur.**

Havandi orð Uffe Ellemann-Jensens í huga, halda vit, at nógv er at røða um, tá um sambandið Føroya Danmarkar raður. Júst mytugeringin í hesum sambandi, sum verður hildin gangandi og tað, at einki verður gjørt fyrri at tosa seg til settis, er ein stóru partur av teirri naggetódn, vit standa í.

Dagin eftir, leygardagin, verður landsfundur Sjálvstýrissflokksins, hann byrjar kl. 10.00 og er fyrri øll sjálv-

stýrishugað. Her kunnu eisini nýggir limir tekna seg, um áhugi er fyrri tí.

Klokkan 15.00 henda dag verður aftur ein **almennur fundur**, har **Hogni Hoydal, sjónvarpsmaður**, fer at hugleiða um **hvør ið er føroyingur?**

Høvi verður eisini á hesum fundi at taka evnið til umrøðu, men fundurin endar kl. 17.00.

Kl. 19.30 verður veitsla í Bygdarhúsinum, áhugað kunnu tekna seg hjá Ed-

vardi á tíð. 22292 ella hjá sínum egnu feløgum í seinasta lagi fríggjadagin kl. 17.00 og øll eru vælkomin. Aftan á borðhaldi spælir og syngur Jóhan Mortensen til dans. Veitslan endar við morgunmati kl. 2.00.

Fundurin fríggjakvøldið er almennur og tað sama er fundurin leygardagin seinna partin. Og øll eru vælkomin at tekna seg til veitsluna, sigur Landsfelag Sjálvstýrissflokksins í skrifti.

GÓÐIR BRÚKTIR BILAR

Isuzu NKR lastbilur v/ krana

litta koyrikort, krevur ábøtur, árg. 87, bláur, 2 hurðar, 119.000 km

28.000

P/f MEINHARDT ARGE Á Hálsi - Box 3171 110 Tórshavn

Tlf. 16161